

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 .
pe 1/4 an 5 .
pe 1 lună 2 .

Scrisori de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Scrisori nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Un proces interesant.

(*) La 14 Noemvrie înaintea Curții cu jurați din Budapesta s'a desbătut un proces interesant: primul ministru Széll și ministrul Darányi au intentat adică proces pentru calomnie și vătămarea de onoare împotriva publicistului Tatai Gyula, care în organul socialist din Budapesta scrisese, că cele trei milioane, câte s'au dat pentru lacul Csorba, au fost bani furati din punga cetățenilor, ca s'a dat un preț de zece-ori mai mare.

Toate acestea pentru că su fost mituiri la mijloc și din mîta s'au împărțit și cei doi ministri.

Acuzarea era formulată în termeni nu se poate mai violenți.

La desbaterea procesului s'a prezentat și ministrul Darányi. Széll a scris că fiind prea ocupat, nu poate asista. Procurorul l'a reprezentat însă cu toată demnitatea și în vorbirea de acuzare a staruit cât se poate de mult pentru a se da satisfacție celui mai înalt demnitar al statului.

Nimeni nu se îndoaia că socialistul Tatai are să fie aspru osândit. Când colo ce se întempla?

În privința acuzării că a calomniat și vătămă onoarea primului ministru Széll scriind despre el că s'a înfruptat și-l din banii statului, Tatai a fost absolvat de jurați. Ear' cu privire la Darányi, jurații l-au declarat vinovat numai pentru delictul vătămării de onoare.

Adevărat că pe baza acestui verdict, tribunalul i-a și croit pedeapsa cea mai mare: trei luni temniță și 1000 coroane amendă.

Rămâne însă fapt, că Tatai scrisese în „Népszava“ lucruri nu se poate mai grave în contra onoarei consilierilor Coroanei, ear' Curtea cu jurați n'a găsit că asta-i calomnie, ba cât despre cele scrise la adresa lui Széll, nici vătămarea de onoare n'a aflat.

Casul acesta a făcut senzație mare în Budapesta.

„Hazánk“ (dela 15 c) îl tratează după-cum urmează:

„Nu știm dacă e permis să nu ne mulțumim cu verdictul Curții cu jurați. Atâta știm însă, că adesea nu suntem mulțumiți nici chiar cu dispozițiunile dumnezeiești, deși Dumnezeu e mai înțelept și mai puternic decât chiar Curtea cu jurați.

Curtea cu jurați a schitat adică pe culegătorul de litere Tatai de acuzarea că ar fi calomniat pe Széll Kálmán și Darányi Ignatz. Tatai acesta a scris că Darányi a furat din punga cetățenilor trei milioane coroane numai pentru a cumpăra lacul Csorba și ca să se împartă pe mîta de sute de mii. În hoția asta obraznică e amestecat și Széll. Așa se scria în articolul incriminat. Curtea cu jurați așa a judecat însă, că asta nu-i calomnie. Pe Széll Kálmán, care s'a împărțit și el din hoție, Curtea cu jurați nu-l vede nici calomniat nici ofensat în onoare. Chiar și față de Darányi numai vătămarea de onoare a stabilit; calomniat nu este nici el. Mîntea

noastră mărginită zău că nu mai găsește acum măsura cu care să se măsore adâncimea calomniilor grețoase.

Și după-ace se plînge astfel pe o coloană întreagă, se întreabă:

„Așa au judecat, că asta nu-i calomnie; ce să înțelegem din acest verdict? Că Széll și Darányi sunt hoți? Ori că e permis să ataci chiar și cele mai sfinte drepturi ale onoarei, pentru că s'a perdut măsura dreaptă a calomniei?

Cu un cuvînt, ziarul amintit este supărat pe Curtea cu jurați. Cu atât mai ales, cu cât e vorba de doi înalți demnitari ai statului, consilierii Coroanei, asupra onoarei cărora nu e permis să planeze nici chiar umbră de bănuială. Pentru-că ei reprezintă morala și puterea executivă în stat și înțeleg ori-și-cine demoralizarea ce s'ar produce în viața publică dacă s'ar lăși credința că miniștri fură ori primesc mită. Ear' a nu pedepsi pe cei cari propagă această credință, este să permiți lățirea imoralității!.. Ori că adevăr a scris „Népszava“, și atunci Széll și Darányi n'ar fi permis să stea o singură zi pe fotoliul de miniștri!..

Estă situația precară ce se poate crea pînă și unor demnitari înalți cari dispun de tot aparatul executiv al statului.

Ce să zică atunci muritorii de rînd ai țării, și îndeosebi fit naționalităților, în contra cărora mai ales la Curțile cu jurați se pot invoca motive de caracter politic, chiar când de altfel e vorba de onoare ori de a se da satisfacție pentru calomnie și grosolană ofensă?!

Evident că ei și mai puțin se pot aștepta la dreptate și justă satisfacție.

Crisă ministerială se anunță d'odată din trei părți: Spania, Franța și Bulgaria. Mai neașteptată este cea din Bulgaria, care se petrece imediat după un succes diplomatic, vizita regelui Carol. În Franța guvernul se clatină din cauza politicii sale anti creștine.

Din Dietă.

— Sedința dela 14 Noemvrie. —

Kossuthiștii au continuat să atace strănic atît guvernul cât și — Curtea, pentru proiectul de lege prin care se cere sporirea listei civile. Cel dintău orator a fost Bartha Ferencz, deputatul cercului românesc al Beiușului, care a acuzat guvernul că strînge banii grămadă, pentru trebuințele militare, pe cînd comerțul și industria trec printr'o mare crîșă.

Rátkay învinuiește guvernul atît pentru politica sa economică, cât și pentru ridicarea listei civile. Între altele zice:

— Curtea crede că domnește din grația lui Dumnezeu!..

— Măcar de ar cere și banii dela Dumnezeu, — a zis Molnár Jenő.

Ziarele maghiare scriu toate că după cuvintele acestea întreaga Cameră a ris cu poftă.

Între altele, Rátkay a zis:

— Deportații în Siberia, înainte de a părăsi Rusia europeană, trebuie să treacă pe dinaintea unui stălp care e la hotarul țării ghețurilor și trebuie să exclame înaintea stălpului: „Țarul e puternic“. Și noi am avut un asemenea stălp la hotarul țării. Dar pînă acum numai miniștrii țării esclamau: „Împăratul e puternic“. Actualul guvern prin proiectele de legi, vrea să ne facă încă acum ca să ne închinăm și noi. Ei bine, noi nici odată nu ne vom închina.

Tot aspru a atacat și Csavolszky, care a zis:

— Dumnezeu așa să ne ajute, dar vom pune capăt sistemului actualului prim-ministru.

Atentat în contra regelui Belgiei.

Din Bruxelles se telegrafează următoarele:

Sămbătă regele Leopold a luat parte la rechizimul ce se servea în amintirea soției sale, în biserica St. Gudule. După sfîrșirea serviciului divin el plecă spre palatul regal. Când trăsura ajunse în dreptul băncii de Bruxelles, se auziră trei împușcături de revolver. Două dintre gloanțe au trecut pe lângă trăsura ear al treilea se opri în trăsura. Nimeni n'a fost rănit.

Atentatorul a fost prins. El se numește Robin și e de origine italiană. Geandarmii abea l'au putut apăra de furia poporului.

Regele era însoțit de contele de Flandra și soția acestuia, de prințul Albert și prințesa Clementina.

O altă telegramă spune că Robin e născut la anul 1859 în Bonardé și este contabil. Poliția a făcut perchișiție la locuința lui, dar n'a găsit nimic ce să fie în legătură cu atentatul.

S'a dovedit că revolverul era încărcat cu glonț. Când a fost arestat, a zis:

— Eram un nefericit.

Mai mult nu a putut zice, pentru-că a fost pus în trăsura și dus la arest. Mulțimea s'a luat după trăsura și cu adevărat a ciuruit acoperișul, vîind să strîpungă cu cuțitul pe atentator.

La poliție Robin a mărturisit că este anarchist și că dela Londra numai de aceea a venit la Bruxelles, ca să asasinizeze pe regele Leopold. El nu manifestă nici o părere de rău și zice că n'are complicități.

Să ne cunoaștem.

Nu știu ce impresie vor fi făcut cele două „articole venite din afară“, publicate în coloanele acestui ziar sub titlul de „discuții politico-literare“. Nu știu; imi închipui însă, că, pentru toți aceia, cari au putut observa șiretenia, la care își ia refugiul autorul „articolelor venite din afară“, — această impresie n'a putut fi decât numai în defavorul anonimului critic politico-literar. Se vede, că și diavolul și-a mărturisit păcatul de n'a cutezat să se

dee pe față! De regulă atari articole — se subscriu, câtă vreme e a se presupune, că ele sunt pornite din sinceritate și bună-tate; ori-ce altă rezervă nu-'și prea are noimă.

Ce să presupunem dar în cazul present? Mie personal imi vine a crede, că anonimul nostru sau trebuie să fie vre-un cap prea luminat, care de pe un piedestal mai înalt privește lumea asta păcătoasă, în mijlocul căreia situația sa superioară nu-'i permite să se coboare, — sau, că e un om, care sub masca sincerității umblă să-'și satisfacă obscurele sale patimi. — Că criticul din chestiune să fie de categoria primă, nu mă voi lăsa sedus a crede, câtă vreme bine știu, că, cu deosebire la noi, atari rarități nu s'au născut încă, — că e de categoria a doua, stau bun, ba pot chiar și jura mai ales, că atari persoane — durere — sunt atît de comune zilelor noastre.

De alt-cum în convingerea asta a mea mă întărește cu prisosință spusele politiculturii și literaturii noastre critice. Să vedem numai!

Până acolo, pînă unde vorbește de revista „Luceafărul“ bate numai apa'n piuă. Mai întăiu de toate c'o grozavă suveranitate, constată, că rezultatul tuturor discuțiilor politice de pînă acum e zero, ear al celor literare, de comun, cearta și paupertatea intelectuală. Iși dă apoi aerul de istoriograf și ne prezintă în câte-va șire procesul politic, prin care am trecut de-o bucată de vreme încoace, dela absolutism pînă la Memorand. Nimic însă nou, cu toate că dela un istoriograf s'ar aștepta, ca cel puțin, dacă nu mai mult, să nu ne mai spună banalitățile trecute.

Ar voi apoi să facă diagnosa politice de activitate și a ziarului „Libertatea“. Competența și înălțimea, la care discută criticul nostru această materie, cred, vor fi provocat mult deliciu libertinilor din Orăștie. Pînă aci calea-valea, vorbă goală. Aceste toate sunt pretexte pentru cele ce urmează.

Urmează acum „Luceafărul“, pe care „nu întempiător“ îl aduce în legătură cu „Libertatea“. Aceste a doară o notă caracteristică comuna: tendența de-a se scăpa de tutela bătrînilor. Auziți numai: tutela bătrîna în literatură! Și ce face el, ca să nu mai rămîna consecuent bătrînilor, în a căror discuții literare găseai nu arare-ori „argumentum ad hominem“, el, zic, nu se apucă de discuții principiale, ci de personalități. Imblățește în unii și alți, dar cu deosebire în autorul studiului „femeile în istorie“. Și pentru-ce atîta alergătură la calea mînzului? Pentru-ca să constate la urmă, în două șire, că în coloanele „Luceafărului“ istoria națională și folclorul ar trebui să ocupe locul de frunte.

Oare omul nostru n'ar fi putut spune aceste pe altă cale, fără să imblățească în nime, după-cum, de teamă, nu s'a atins de persoane, când vorbea de „Libertatea“.

Nu?

Ba da! Și un om cuminte, cu bun simț și puțină pricepere așa ar fi și făcut. Căci în cazul acesta principalul era ceea-ce trebuie să se scrie în „Luceafăr“ și nu ceea-ce s'a scris. Anonimul trebuia dară, să caute să dovedească și să convingă publicul despre necesitatea de-a ne ocupa cu istoria națională și folclorul, eventual să dea și unele îndugetări în scopul unei acțiuni de această natură.

Să fi lăsat apoi pe cei dela „Lu-ceafărul“ să judece singuri intru-cât co-respund, sau nu acestei cerințe. — Dar dînsul nu face așa. Lovește în unul și ca loviturile să nu pară suspecte, câte ceva și în alții, apoi simplu priceputul critic te îndreaptă la izvoarele istorice din Pesta și la comorile literaturii poporane. Ce în-semnează o astfel de discuție? Răutate numai. Și eată de ce.

Să admitem pentru un moment, că la omul nostru principalul era ceea-ce se scris și nu ceea-ce ar trebui să se scrie în „Lu-ceafărul“. Atunci trebuia să judece tot ce s'a scris. Ori, cum a ignorat unele lucrări — intru nimic mai rele ca cele criticate — ar fi trebuit să ignoreze și altele, dacă nu, după pricepera dînsului, totul. Ei bine așa ceva nu-i îngăduia scopul, anume de-a bărfi pe autorul lucră-rei „femeile în istorie“. Deci, că n'a purces corect e evident, că a păcătuit e și mai evident.

Oamenii cuminte, sinceri și cu bun simț nu pot comite atari năzozenii. Avem, spre pildă, un cas recent. Fidelio (un pseu-donim cunoscut) scrisese mai zilele trecute în „Libertatea“ niște observări asupra „Lu-ceafărului“. Niște pe el nu-l mulțumește intru toate forma, în care se prezintă „Lu-ceafărul“. Credeți, că pentru aceasta s'a apucat să sudue? Doamne păzește! Și-a spus simplu vederile asupra cestiunilor, cărora ar trebui să li-se dea preferință în coloanele revistei și a lăsat pe tineri să-și facă singuri judecata.

Câtă deosebire între unul și altul. Cel dintâi reuțios și ascuns, cest din urma îngăduitor și sincer. Cel dintâiu ruinare voiește, acest din urmă o îndreptare.

Toate aceste mă întăresc în credință că criticul nostru politico-literar e reuțios, o-i cum doamne sfi-te să-l mai numesc. Astfel de oameni e bine să fie știuți, pentru aceea zic — să ne cunoaștem.

S'ar părea poate că sunt prea sever cu răspunsul meu, că nedreptățesc pe omul acesta. Ei bine, ca să nu fiu tocmai așa de neingăduitor recunosc, că în unele pri-vințe sunt de perfect acord cu vederile sale și anume la enunțarea că în decursul unui an abia afii câteva studii bune și foi-letoaane demne de remarcat. Aceasta afir-mațiune o subscriu și eu cu amândouă mâinile, ba merg și mai departe cu întâlnirea de vederi și zic că nu într'un an, ci în doi trei abia afii ceva producțiune intelectuală demnă de băgat în seama. — E lucru știut bună oară, că în acești doi ani din urmă tot ce s'a produs să reducă la un debut al unui tiner student, care printr'o fericită inspirațiune aflase deslegarea pentru pro-blema pe care țarul Nicolae II cu planul

știut de desarmare o pusese înaintea chib-zuinței bătrânei Europe, apoi un studiu singular al unor autori plurali despre poezii ardeleni și în fine, un discurs de-o con-densitate extra-ordinară. Să mai fie ceva? Nu cred. Ah, pardon, era să uit că ală-tura de aceste mai poate sta și studiile astronomice ale unui popă român, înțeleg-te popa Bontilă, despre care știu, că tot umbra pe la academia maghiară și română să se clarifice cu „domnul Galileu și re-positatul Flamarion“. Cam așa ar găsi și criticul nostru. Ei bine asemenea năsdă-va-ii, că la noi nu s'ar fi produs nimic de remarcat, ori, din grația dînsului foarte puțin, trebuiesc susținute pe față. Eată de ce eară e bine să ne cunoaștem.

Dar apoi e bine să ne cunoaștem și din altă considerație. Când cine-va, după-cum face criticul nostru, constată lipsă de energie și curajiu la tinerimea noastră ca ceva foarte simptomatic menit să destrăbăleze moravurile vieții noastre publice, urmează, ca cel puțin tu să ai neînsemnatul curajiu de-a iscăli un articol de ziar, să știu cine sunt curagioșii, în mâinile cui să ne putem pune cu încredere interesele noastre romă-nești. Nu cum-va însă Bach-husarii, atot-puternicia unui guvern, aspirațiunile și idealele noastre naționale, de cari criticul cu prisosință vorbește, — vor fi poate cauza anonimității? Mult mi-e teamă c'am găcit.

Au să știu cei sus puși, o să mă inducă în șirul celor prea români și de o mai fi vre-o — investigați, e bine să mă pitul“ așa își va fi zis. Logic raționament. Dar apoi cum stai cu curajiu și energia, cu destrăbălarea mo-rală a vieții noastre publice? Asta-i? Cum să stai? Foarte bine, când chiar și cu fapte argumentezi cele scrise. Asta e poate demo-ralisarea, pe care criticul nostru ar voi s'o arunce în spatele unei declarațiuni. Eată dar de ce mai e bine să ne cunoaștem.

În fine eu nădăjduesc a cunoaște pe criticul nostru căci eu sunt autorul acelei „inteligente compilații“ despre Adam Smith, asupra cărui promite a reveni.

Nu mai cât s'a cam grăbit insinuând această lucrare de compilație, căci de fapt nu e decât o simplă și nepretensivă pre-lucrare a unui studiu străin. Să vede, că reuțitatea adese-ori întuneacă mîntea, te lip-sește de cugetare și te împinge la insinuări necugetate, de altcum aci ne vom mai în-tâlni, e'o singură condițiune însă — să ne cunoaștem.

Altcum leacul cel mai nimerit reuț-cioșilor va fi, cred eu, completa ignorare.

Ioan I. Lăpădatu.

Un nou poet de frunte.

„Arhiva“ a tipărit până acuma, în cele trei numere apărute în acest an, un șir de poeme ale unei doamne, care subseamnă cu pseudonimul de Riria și a cărui nume este *Coralia Gatoschi* născută *Biberi*, origi-nară din o familie românească din Basa-rabia. Chiar de la prima ei lucrare, *Ultima rază din viața lui Eminescu*, apărută întâiu în formă de 10 scrisori către o prietenă, scrisori prelucrate apoi în un dialog pentru scenă, toată lumea cultă s'a putut convinge, că avea înaintea ei un talent de întâia ordi-ne. De mult, ba putem spune că nici odată nu se înălțase un literat, de la întâia lui încercare, așa de sus cum s'a înălțat Riria. Totul în scrierea ei era nou: o poezie plină de cugetări adânci și cu toate acestea așa de plastică și așa de frumoasă! Versuri de o armonie neîntrecută. În formă, un amestec de prosă, vers ritmat și vers ri-mat, cu lungimi une-ori deosebite, însă tot-deauna armonioase și încântătoare la auz. În sfârșit chiar arăta rețea estetică a scrie-rii, prosa care ascundea, în rîndurile ei de laolaltă, versurile cu puternicul lor ritm și încântătoarele lor rime — totul într'un cuvînt lăvia prin originalitatea sa neîn-trecută.

Lumea rămase uimită; nu știa ce să creadă. Versurile să fie oare ale celei ce se dădea drept autoare? Chiar oamenii mai de seamă înclinau a crede, că ea împumu-tase fond și chiar formă dela Eminescu, al

cărui gând și cugetare le producea în ad-vîr în un chip neîntrecut.

Aceasta nu se împăca însă cu mai multe greutăți și mai ales cu gingășia în-vederat femeiască a multor cugetări și ro-stiri. Apoi se reproducea în scrisori scene tot așa de frumoase descrise, ca și schimbul de gândiri, dar care descrieri erau învede-rat că putuse să le facă Eminescu despre el, și cu toate acestea erau redade în ace-lași stil, cu aceeași bogăție de imagini și frumseță de limbă, ca și dialogul preschim-bat între poet și Riria. În sfârșit răspun-surile acestor din urmă, pe care nu putuse să le scrie tot Eminescu, erau la înălțimea ideilor lui. Toate aceste temeiuri vorbiau în favoarea autarei Ririei; dar cum se putea ea o peană ce nu scrisese nici odată, să frămînte gândurile și limba cu atîta măie-strie, și aceasta până era încă ținută de o femeie, pe când cugetările femeiești prin eleganța rostirii lor, erau adevărate cugetări de bărbat adănc gînditor cu fond și greutate. Lumea nu știa ce să creadă, cu toate că de sigur cea mai mare înălțare, ce se putea aduce Ririei, era tocmai păre-rea, că poema ei era așa de frumoasă, în-cât nici nu credea că ea să fi putut eși, decât din mîntea lui Eminescu. Numărul 3—4 al „Arhivei“ aduse încă alte două poeme de Riria: „Inspirarea și poetul să-rac“ și neîntrecuta bucată „La mormînt“. Și aceste fură atribuite tot lui Eminescu. Ba o doamnă, prin o scrisoare anonimă adresată Evenimentului, crezu că a dat la iveală meșteșugul Ririei de a-și însuși lu-

NOUTĂȚI.

ARAD, 17 Noemvrie n. 1902.

Sfințirea bisericii din Buteni
s'a făcut în mijlocul unui mare entusiasm și afluență de public din loc și jur. Din Arad a fost P. C. Sa protosincelul I. I. Pop, președinte al Consistorului, V. Goldiș, se-cretar, referentul P. Givulescu, profesorul Lugoianu cu corul Seminarului; din Șiria protopopul G. Popovici. La actul sfințirii și la liturgie au servit 18 preoți, în frunte cu Preacuviosul protosincel I. I. Pop, pro-topopii G. Popovici și I. Giorgia. Concertul dat de corul Seminarului a reușit admirabil.

Sfințirea Casei Naționale în Șiria. Bravii șirienii au clădit și ei o Casa națională, care a fost sfințită eri de preoții locali. Seara s'a dat apoi un concert, de corul pus sub conducerea d-lui învățător *Alexe Do-boș*. Discursul de deschidere l'a ținut redactorul nostru *I. Russu Șirianu*. Mulțime mare a asistat la această so-lemnităte. Ear dintre onorațiuni însem-năm numele veneratului protopop *G. Popovici*, avocatul *Dr. Jacob Hotăran*, cu d-na, pretorul *Novac*, notarul *Do-dorescu* cu d-na, învățătorul *Ioan Bog-dan*, cu d-na, apoi meseriașii toți. După concert a vorbit primarul *N. Lazărescu* și la urmă s'a jucat călu-șerul, sub conducerea isteșului vătaf *Petcovici*. Petrecerea cu dans a ținut până dimineața. Vom reveni.

Ovrei la alegerile congresuale.
*Francmasonul Beleş János cerșind aju-torul ovreiiului Seidner, — spre a fi ales de deputat congresual! Asta e senzația mai nouă, ce ne sosește din Bêrzava. A simțit Francmasonul că i-a trecut vremea de a mai fi deputat, a văzut că a căzut față de apărătorul poporului dl *Dr. Ioan Suci*, dar a voit să dovedească lumii că mai are și el trecere în cerc, și după-ce a făcut ce-a făcut de s'a amănat alege-rea de *Dumineca trecută*, a cutrierat în zilele din urmă satul întreg și ajutat de ovreii Seidner i-a succes să-și adune 100 de voturi. Simptom trist e însă, că unii oameni dau prilej ca în chestii bi-sericești să se amestece și — ovreii! Ovre-iul Seidner anume în persoană își du-cea servitori în biserică până la al-tar ca să voteze cu francmazonul *Be-leș* și-i trimitea apoi în crișma sa.*

Francmason și ovrei în biserică ro-mânească!

Dela alegere. Eri s'au făcut ale-geri pentru congres la Bêrzava, Pêrnești și Lupești. Față de cele o sută voturi ce a căpătat francmazonul *Beles* prin ovreii Seidner, *Dr. Suci* a întrunit în Pêrnești și Lupești 150 voturi.

În libertate. *Konschitzky*, secretarul băncii „*Ipar és Népbank*“ din Arad, com-plicele hoțului *Böhm*, a fost pus Vineri în libertate de judele de investigație *Nyiró*.

Director al băncii „Ipar és Népbank“ în locul hoțului *Böhm*, a fost ales *Lacza* *Endre*, până acum director al filialei din Arad a băncii Austro-Ungare.

Alegerile congregaționale. La alege-nerile de Sâmbătă pentru congregație au reușit la Chișineu *Braja Simion*, *Chirilescu* *Iuliu* și *Falcoșan Tudor*; la cercul *Radaș* avocatul *Dr. V. Morariu*. La *Halmagiu* notarul *Stéger Vendel*.

Bani Regelui. „F. M-g“ scrie: „Vineri a sculat *Széli Kalman* în dictă și cu o voce slabă pe care abea o puteau auzi cei mai apropieri a cerut bani regelui. Pentru-că re-gele e sărac și nu poate trăi din aceia ce are. Sunt grozave grijile bunului nostru rege. S'a scumpit carnea, s'a scumpit făina, tre-bue să dea mai mult pentru bucătărie. Și locuința i-s'a mărit: îi trebuie mai mulți le-chel și feciori. Și copiii s'au înmulțit. Sun-t atîția archiduci de cari trebuie îngrijit că unii a trebuit deja să-și caute câte un câ-ciu civil mai cinstit. E o poziție de neș-portat la care trebuie ajutat. Încă bine că *Széli* n'a luat în brațe un copilăș și după exemplul deia *Pojon* n'a cerut îndată prin-tre lacrimi dela popor viața și sângele. Maghiarii cavaleri s'ar fi întins îndată mâinile în busunar — și în timpuri schim-bioase — ar fi depus pe altaru împărătes-ului filer! Îi trebuie bani regelui! Că-ntreaga țeară se vaetă după asta, bunul rege care-și iubește țeara și națiunea încă nu poate trece de sub acest gîm și aceea ce în acest timp amar, cri-tic o face și cel mai mic cetățean, eată fa-primul ungar: cere bani, ca din nimic să din puțin să se facă mult. Eată cum dom-nitorii mari cari cugetă nobil intru că sim-țesc și lucră împreună cu supușii credincioși

Reclama avocatului din Timișoara *George Ardelean*. Ni se scrie: *Domn* *George Ardelean* avocat în Timișoara din tribue tocmai acum în mod grătuț preoții din tractul protoprebiteral al *Buziașului*. „*Istoricul episcopilor noi*“ scris de *D. S. alăturând și câte o ședulă în carea să re-comandă să fie ales în calitate de deputat congresual să poată lucra pentru înființarea episcopilor noi.*

Domnul Ardelean e de credință, e prin atare reclamă va ajunge a fi ales deputat congresual în diecesa noastră; de amar să înșală, căci nouă nu episcopii ni trebuie, ci să susținem în mod demn pe cari le avem, deci ar fi consuit ca *Domn* *Ardelean* să ne deie pace, ca noi să alegem

crările nemuritorului poet, că Riria ascun-dea versurile în forma prozei, și pentru a vedea lucrul, numită doamnă pușe prosa Ririei în versuri pe coloane, crezînd că prin această simplă operație de zețuire, do-vedea împrumutul din Eminescu.

Nu e vorbă, era cam greu earăși de admis, ca Eminescu să-și fi scris el singur o odă la mormîntul lui. Apoi de unde ar fi știut el, că tocmai era să i-se îndepli-nească dorința, de a i-se pună la capul mormîntului un teiu, care însă nu era nici într'un an să se prindă și era să fie schim-bat mai în în fiecare toamnă?

Ambelă poeme rămăneau însă la înăl-țimea *Ultimei raze*, dacă nu chiar o futre-ceau. Erau în ambele enetări de o bo-găție și o adâncime neîntrecută și o frum-seță de rostiri neasemănă.

Numărul 5—6 al „*Arhivei*“ mai adause încă alte 4 poeme: *Stavilă* și *Avînt* (*Bê-trău* și *Tînărul*) *Vedenie*, *Dochia* și *La stele*, una din cele mai frumoase concep-țiuni, ce a eșit vre-odată din peana poeziei. Și aceste tot din Eminescu să fie? Înțelege ori-cine, cât de ridiculă devenia o presu-punere menținută așa la infinit, față cu produceri tot nouă și din ce în ce mai mult emancipate de spiritul lui Eminescu, cum e *Vedenia* sau *Dochia*.

În *Vedenie* cine nu simte pulsul ini-met de femeie, în gingășia închipuirii și grația neasemănății descrierii, și în *Dochia* de asemenea zugrăvirea fetei se vede de departe, că e eșită din o concepție femeiască.

Apoi s'au publicat poeziile postume ale lui Eminescu. Afară de vre-o câte-va mai frumoase, sunt încercări neisprăvite și cbron-poetul nu le dăduse ultimul colorit, și de aceea nici nu le publicase, pe când poemele Ririei sunt atât de desăvârșite ca formă și ca fond. Trebuia părăsită ideea că Riria împrumutase inspirațiile ei din Eminescu și acest svon începu să aștească.

Ce să zicem de altă parte ce a apărut, pe lângă presupunerea, că lucrările Ririei ar fi ale lui Eminescu? Fînd-că e sunt acela care am descoperit neasemăna-tul talent al marelui scriitor și am încur-gia-o a-și da la lumină neîntrecutele crea-țiuni, publicîndu-le chiar mai mult făcînd voia ei, apoi s'a ivit părerea absurdă, că eu aș fi autorul lor! Ce e drept, mă conoare mi-se face, când cei ce vîntură în mensea păreri fără rost, mă pun pe mi-nine, istoricul pozitiv, de-odată pe treptă egală cu Eminescu în poezie! (Dacă sunt de Eminescu, sînt de mine).

Nu știam, că aveam și acest talent. Mărturisesc însă, că dacă aș fi fost în stare să scriu o singură poezie ca acele ale Ririei, aș fi lăsat istoria la o parte și m'aș fi dat poeziei. Ori cât ar vrea cine-va să fie de altruist, e greu de crezut ca să pu-ase asemenea neîntrecute băcși pe nume altuia, pentru a crea acestuia o celebritate de împrumut.

Apoi cum m'ar fi lăsat inima să a-tept atîta timp cu poemele mele și să le dau la lumină, decât după-ce avusesem

Cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru văpsirea părului este

MELANOGENE

de culoare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nestricăcios preparat se pot văpsi în culoare neagră sau brunetă: **părul, barba și mustașa.** — Această culoare e permanentă și nu se poate deosebi de culoarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă. E nestricăcios și întrebuințarea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fileri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărui păr, în câte-va minute, îi dă atât de plăcuta culoare blondaurie, în culoarea inului, cenușie sau de ori-ce culoare dorită, fără-ca să atace părul. — Prețul: o sticlută 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți a fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate cazuri pentru boale de pept și plămâni.

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelii, în contra tusei măgărești, îngreșării, în contra tuturor boalelor de pept; în contra îmbolnăvirii de gât, laringe, plămâni, în contra respirațiunii grele, a boalei de pept și a astmei etc.

Prețul: 50 fileri.

698 - 48

SPIRT CONTRA REUMEI

(spirtul »Mankósc«)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în cazuri de boale de: reumă, de cangrenă, amorțirea mușchilor, dureri de nervi, de crucea spinării, de junghiuri, paralisii, amorțea de mușchi și vine, precum și pentru înviorarea pielii etc. La slăbire din pricina bătrâneții, precum și la oboselele turiștilor, înainte și după turo mai lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior). S'a probat în cazuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111.

Telefon: 440

Telefon: 440

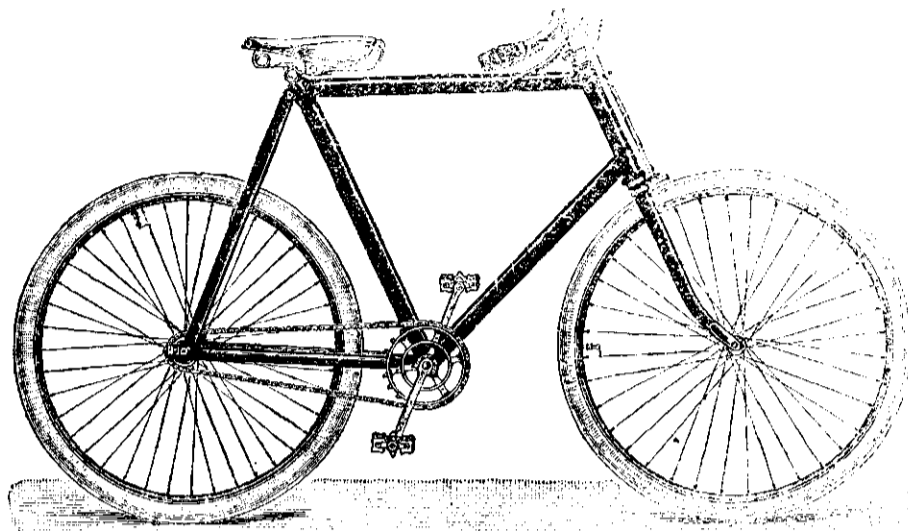
Koch Dániel

ARAD, strada Deák Ferencz nr. 42,
vis à vis de hotelul „Crucea albă“.

Mare deposit de biciclete de primul rang, de mașini de cusut și exclusiv deposit de cele mai vestite biciclete

„Puch“.

Primesc în lucrare transformarea totală, emailarea în toate colorile, precum și nickelarea a ori-ce biciclete.



Părți constituitoare de biciclete și mașini de cusut, precum și tot felul de fabricate pentru mașini permanent se găsesc în magazinul meu.

Biciclete și mașini de cusut se vând cu prețuri favorabile.

Aplicarea la locul lor a sonerelor electrice și a telefoanelor de casă se eșecută cu prețuri foarte avantajoase.

Mare magazin de mașini electrice. Mare atelier pentru reparaturi.

Comandele din provincia se îndeplinesc cu toată punctualitatea.

733 - 32

OPURI și BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

a executa următoarele:

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în colorii

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

• Tot felul de lucrări tipografice •

atingătoare de această branșă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în colorii

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

Tipografia „Tribuna Poporului“

ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

PREȚ-CURRENTURI
în ori-ce limbă

NOTE

STATUTE * LIBELE

CIRCULARE

• Diferite tipărituri pentru bănci •

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

Comandele primite se eșecutesc prompt și conștiințios.

CĂRȚI în COMISIUNE

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE